

JAN KOCHANOWSKI

**Pieśń VIII (Nie
frasuj sobie,
Mikołaju, głowy...)**

JAN KOCHANOWSKI

PIEŚNI, KSIĘGI WTÓRE

*Pieśń VIII*¹²

Nie frasuj sobie, Mikołaju, głowy,
Kto ma być królem: już dekret³ gotowy
Przed Bogiem leży, nie piórem pisany,
Lecz w dyjamentcie twardym wykowany.

Nie z pół- lub nocy, lub dnia⁴, nie ze wschodu
Ani czekajmy pana od zachodu;

---

¹Ks. 2, Pieśń VIII — pieśń dotyczy bezkrólewia i kolejnej elekcji po ucieczce Henryka Walezego. Powstała prawdopodobnie na przełomie 1575 i 1576 r., gdy walka o koronę toczyła się już tylko między Maksymilianem Habsburgiem i Stefanem Batorym. Adresatem jest prawdopodobnie Mikołaj Firlej, starosta kazimierski, bliski przyjaciel poety. [przypis redakcyjny]

²W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Pieśniach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

³dekret — chodzi o akt nominacji króla. [przypis redakcyjny]

⁴pół- lub nocy, lub dnia — z północy lub z południa. [przypis redakcyjny]

Ten królem będzie, kogo Bóg mianuje,
Łatwie On ludzkie serca spraktykuje⁵.

Tenże nam mimo znajomsze sąsiady⁶,
W śmiech obrociwszy nasze płone⁷ rady,
Przywiódł był króla z dalekiej krainy,
Po którym wrychle miał usieść kto inny.

Gdzie ony złote góry nieprzebrane⁸?
Gdzie Gaszkonowie i wojska ubrane⁹?
W co poszły działa i nasze turnieje?
Wiatrem nadziane puknęły¹⁰ nadzieje.

Fortuna¹¹ nawy na morzu sprawuje,
Fortuna w bitwach zwycięstwem szafuje;

---

⁵*spraktykować* (daw.) — skłonić, przeciągnąć na swoją stronę. [przypis redakcyjny]

⁶*znajomsze sąsiady* — chodzi tu o kandydatów z sąsiednich krajów. [przypis redakcyjny]

⁷*płony* (starop.) — bezużyteczny. [przypis redakcyjny]

⁸*Gdzie (...) złote góry (...) i nasze turnieje?* — aluzja do zaprzysiężonych przez Henryka Walezego zobowiązań finansowych na rzecz Polski i obietnicy sprowadzenia piechoty gaskońskiej oraz do uroczystości przy wjeździe Henryka do Krakowa. [przypis redakcyjny]

⁹*wojska ubrane* — tu: uzbrojone. [przypis redakcyjny]

¹⁰*puknąć* — pęknąć; por.: śmiać się do rozpuku. [przypis redakcyjny]

¹¹Fortuna — rzym. bogini przypadku; los. Motyw ważny w filozofii *Pieśni* Kochanowskiego; zob. też Ks. I, *Pieśń IX*. [przypis redakcyjny]

Onej rakosze¹² i sejmy słuchają;
A ludzkie rady¹³ wspak się obracają.

Precz krasomowce! Wywody na stronę!
A my gdzie w polu na słupie koronę
Zawieśmy złotą; jeśli nie mędrszemu,
Niech ją da Szczęście przynamniej rętszemu¹⁴.

---

¹²*rakosz* — rokosz, polityczny zjazd rycerstwa (szlachty). [przypis redakcyjny]

¹³*rada* (daw.) — zamysł, pomysł. [przypis redakcyjny]

¹⁴*rętszy* (daw.) — bardziej rączy, szybszy. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesni-ksiegi-wtore-piesn-viii>

Tekst opracowany na podstawie: Pieśni Jana Kochanowskiego księgi dwoje, Drukarnia Łazarzowa, Kraków, 1586

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: Destruction & Beauty, iamNigelMorris@Flickr, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

JAN KOCHANOWSKI *Pieśń VIII (Nie frasuj sobie, Mikołaju, głowy...)*

Przeznacz darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.